فێمینیست وترسێكی بەجێ!

محەمەد هەریری

دەمێكە وتارەكەی (مەهابادقەرەداغی) م خوێندۆتەوە، كە لە ٢-١٢-٢٠٠٢ لەژێر ناونیشانی (فێمینیست پیاوخۆر نییە) لە كوردستان نێت بلاوی كردۆتەوە، چاوەڕوانی ئەوە بووم یەكێك لەو ژمارە زۆرەی سڵ لەو زاراوەیەی (فێمینیزم) دەكەنەوە _كە *مەهاباد خان لە نوسینەكەی ئاماژەیان پێ دەكات* _ وەلامێك یان بەلانی كەمەوە رونكردنەوەیەكی بۆ بنووسن.

بەلام لەوانەیە هێشتا رۆشنبیری كورد، وەك پیاوی ئاسایی كۆمەڵگەكەمان، پێی جوان نەبێت وەلامی ئافرەتێك بداتەوە، هەرچیش بلێت، لەگەڵ ئەو پەڕی ریزم بۆ مەهاباد خان.

پوختەی ناوەرۆكی نووسینەكەی مەهاباد خان، رەخنەیە لە پیاو، وتەنانەت ژنانێكیش كە لە زاراوەی فێمنیست وفێمینیزم سڵ دەكەنەوە، ونێگەتیڤانە بۆی دەڕوانن، هەندێك لەوانە روناكبیرو نووسەریشن!!

"هەتا ژنانی داكۆكیكاریش لە مافەكانی ئافرەت خۆیان لەو زاراوەیە دوور دەگرن، وپێیان وایە كە ئەوان داكۆكیكاری مافەكانی ژنن، بەلام فێمنیست نین!"

لێرەدا پرسیارێك سەری قوت دەكاتەوە : بلێی ئەو هەموو پیاو وژنە لە فێمنیست تێنەگەیشتبن جگە لە مەهاباد خان؟!

بلێی ئەو هەموو ترس وسلەمینەوەیە مەشروع نەبێت؟!

بەر لە كۆتایی نوسینەكەی دەلێت : "بەڵێ هێژایان من فێمنیستم. فێمنیست ئەو كەسەیە كە داكۆكی لە ماڤی ژن دەكات ومنیش داكۆكی لە ماڤی ژن دەكەم"

هەردەم مەهاباد خان، لە نوسینەكانی لەمەڕ فێمینیزم، بەو شێوەیە سادەیە پێناسەی زاراوەی فێمینیزم دەكات. لە نوسینێكی تریشی هەلەیەكی كوشندەتر دەكات، كە ئەویش تێكەڵ وپێكەڵكردنی فێمنیست وفێمینیزمە بە women’s liberation movement واتە : (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) كاتێك زۆر بوێرانە وباوەڕ بەخۆیانە دەلێت :

"فێمینیزم وەك دەستەواژە، مانا ئاساییەكەی (مافەكانی ژن و یەكسانی نێوان ژن وپیاوە) " لەبری دەستەواژەی womenism بەكار دەبرێت، هەروەها لە جێگەی woman’s movement بەكارهێنراوە"

بابێینە سەر ئەسڵی داواكان.

پێشەكی پێویستە بلێین ترس وسلەمینەوە لە فێمینیزم لەلایەن ئەو كەسانەی خۆت باسیان دەكەیت، بێگومان ترسێكی بەجێیە، تایبەتیش نییە بە نێوەندی كۆمەلایەتی وفەرهەنگی كوردی، بەلكو ئەو دیاردەیە زۆر بە ڕاشكاوی هەستی پێدەكرێت لە ئەوروپای رۆژئاواش، من خۆم سەرنجی ئەوەم داوە لە كاتی خوێندنم لە بەریتانیا چۆن كچان خۆیان لەو فێمنیستانە دەبوێرن وەك بلێی توشی پەتایەك بووبن!

ئەوە سەرەڕای پەلار لێدان ودەربڕینی نارەزایی بۆ بیروبۆچونیان لەكاتی گفتوگۆدا. لەوانەیە بلێن ئەو كچانە كەوتونەتە ژێر پروپاگەندەی ئیمپریالیزم!

بەلام هەر ئەو كچانە بەرگری لە مافەكانی خۆیان دەكەن بەو پەڕی بوێریەوە، چونكە ئەوانیش سنوری نێوان فێمینیزم و (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) دەزانن، ئەو سنورەی كە لەلای مەهاباد خان بۆتە وەهمی، وسەركۆنەی خەلكیش دەكات لەبەر نەبەزاندنی ئەو تخوبانە!

خەڵكانێكی تریش، جگە لە مەهاباد خان، هەر وادەزانن ئەو دوو زاراوەیە هاوواتان، وفێمینیزم وەك زاراوەیەكی نوێ شوێنی زاراوە كۆنەكەی گرتۆتەوە، كە هەمان مانا كۆنەكەی هەیە، بەلام فێمینیزم هەمەلایەنتر وڕادیكاڵی ترە، كەچی لە ڕاستیدا، ئەو دوو زاراوە بە تەواوی لە یەك جیان، لە رووی تیۆری وپراكتیكەوە، هەروەك لەو نووسینە باسیان دەكەین.

مرۆڤ لە جیهانبینی (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) قەوارەیەكی ژیاری سەربەخۆ وجیابوو لە جیهانی سروشت ومادده، بوونی نەبوە تەنها لەناو كۆمەڵ نەبێت، بۆیە ناكرێت یەكسان بكرێت بە دیاردە سروشتی وماددیەكان. بۆیە (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) هەوڵی دەدا بۆ وەدیهێنانی دادپەروەریەكی حەقیقی ولۆژیكی لەناو كۆمەڵدا :

وەك یەكسانی لەبەردەم یاسادا.

یەكسانی لەوەرگرتنی كریَ.

یەكسانی لە مافە سیاسیەكان وەك : مافی خۆ كاندید كردن ودەنگدان، وبەژداری كردن لە حوكم.

داوا كردنی مافە كۆمەلآیەتیەكان وەك مافی خۆ تەلآقدان ودایەنی كردنی مندالّ. . . هتد.

كەوابوو چوارچیَوەی مەرجەعیەتی سەرەكی (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) تیَروانینیَكی مرۆڤایەتییە، كە سنوریَك دادەنیَت لە نیَوان مرۆڤ وسروشت، بۆیە ئەو بزاڤە، باوەڕی بە زۆر لە چەمكە جیَگیرە مرۆییەكانی، پەیوەست بە رۆلّی ئافرەت لە كۆمەلّدا هەیە، كە گرینگترینیان رۆلّیَتی وەكو دایك، وگرنگی خیَزان وەك دەزگایەكی سروشتی بۆ هیَنانەدی ناوەرۆكی مرۆیی خۆیان، وشورایەك بۆ پاراستنی ناسنامەی ژیاری ورەوشتی، بەرز نرخاندنی رۆلّی ئافرەت وەك برِبرِەی پشتی ئەو دەزگایە.[1]

بەو جۆرە (بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان) پیَی دانەگرت لەسەر داواكاری ناماقوولّ وناواقیعیانەی كە قابیلی پیادەكردن نەبن، هەلّنەدیَرا بۆ گۆرەپانی ئەزموونی بیَ برِانەوە ودوور لە هەمموو سنووریَكی مرۆیی ومیَژوویی ورەوشتی.

ئەوە بوو بەكورتی چوارچیَوەی مەعریفی وژیاری بزاڤی ئازادیخوازی ئافرەتان.

پاش بازدانی ژیاری رۆژئاوا لە خانەی هیومانیزم بەرەو میكانیزمی ماددی، وپیَداگرتن لەسەر بەها مادیەكان لەسەر حیسابی بەها مرۆیی ومەعنەویەكان، وبایەخدان بە كاری بەرهەمهیَنانی دەرەكی (بەرهەمی مادی) ، لەسەر حیسابی بەرهەمهیَنانی ناوەكی (بەرهەمهیَنانی مرۆڤی دروست) ، وپشت لیَكردن لە هەمموو ئەو بەهایانەی كە مرۆڤایەتی لەوەتی هەیە كۆكن لەسەر ریزلیَگرتن وپیادەكردن وپاراستنیان.

فیَمینیزمیش گوزارشیَكی سروشتی ئەو وەرچەرخانە بوو كە لە ژیاری خۆرئاوا روویدا.

بۆیە فیَمینیزم هەردەم پیَ دادەگریَت لەسەر بیرۆكەی ئەو جیاوازیە قولآنەی لە نیَوان پیاو وئافرەت هەن، ولە تیَروانینیَكی كیَشە ئامیَز ودوانەوە سەرچاوە دەگریَت : (من وئەویتر) ، وەك بلّیَی هیچ مەرجەعیەتیَكی هاوبەش لە نیَوانیان نەبیَت، یان هیچ مرۆڤایەتیَكی جەوهەری هاوبەش لە نیَوانیان نەبیَت، بۆیە رۆلّی دایك لەو تیَروانینە دەپوكیَتەوە، خیَزانیش وەك دەزگایەك هیچ قودسیەتی نامیَنیَت، ودەبیَتە بارگرانییَكی خویَنتالّ، كە هەرگیز كەس پیَی تەحەمول نەكریَت.

فیَمینیزم بزاڤی ئافرەتانی وەرچەرخاند لە خەباتكردن لە پیَناو بیرۆكەی مافە مرۆیی وكۆمەلآیەتی وئابووری وسیاسیەكانی ئافرەت بۆ بیرۆكەی ناسنامە، ولە تیَروانینیَكی تایبەت بە مافەكانی ئافرەت لە كۆمەلّگای مرۆڤایەتی بۆ تیَروانینیَكی مەعریفی ئەنترۆپۆلۆژی كۆمەلآیەتی هەمە لایەن تایبەت بە كیَشەگەلیَكی وەك رۆلّی ئافرەت لە میَژوو ودەلالەتی میَینەیی ئەو هیَمایانەی كە ئادەمیزاد بەكاریان دەهیَنیَت.

فیَمینیزم لە تیَروانینیَكی دەبەریَك چوونیەوە سەرچاوە دەگریَت، بۆیە میَژووی مرۆڤایەتی لەو تیَروانینە دەبیَتە دەبەریَك چوونیَكی ئەزەلی نیَوان ئافرەت وپیاو، وزالّبوونی پیاو وهەولّی بیَ وچانی ئافرەت بۆ رِزگار بوون لە ژیَر چنگی!

بیَگومان مەهاباد خان لە نوسینیَكی تری لە ژیَر ناوی (بناغەكانی فیَمینیزم وئەنتی فیَمینیزم) باسی چەند قوتابخانەیەكی سەرەكی فیَمینیزم دەكات، بەلآم باسی چەند قوتابخانەی تریش ناكات، چونكە دەزانیَت، كاردانەوەی مرۆڤی دروست وئاسایی تەنها بیَزاندن وقیَز لیَبونەوە دەبیَت، لە دژی ئەو بیرۆكە لادەر وگەندەلآنەی كە مەرجەعیەتی تاكرِەوانەی فیَمینیزم دروستی كردوون. ئەوانەشی كە باسیان دەكات، زۆر سادە هیَلّە سەرەكیەكانیان دەخاتە روو، بیَئەوەی لایەنە ترسناككانیان بخاتە روو.

با پیَداچوونەوەیەك بكەین بەو قوتابخانانەی باسی كردوون، وبەكورتیش باسی چەند قوتابخانەیەكی تریش بكەین كە رۆلی بەرچاویان هەیە لە گۆرەپانی فیَمینیزم.

فیَمینیزمی رادیكالّ

ئەو قوتابخانە یە ترسناكترین قوتابخانەی فیَمینیزمە، وبەرای من بەشی هەرە گەورەی فیَمینیستانی جیهان لە خیتابی فیكریان پەیرەو لەو قوتابخانە یە دەكەن، یان كوتونەتە ژیَر كاریگەری ئەو قوتابخانە یە، بە ئاگایی بیَت یان بیَئاگایی. زۆر لە

[1] سودم لە نوسینی : النسوية التمركز حول الأنثى، أ.د. عبدالوهاب المسيري وەرگرتوە.

www.kurdistannet.org

قوتابخانەکانی تریش کەوتونەتە ژێر کاریگەری تیۆروانینی ڕادیکاڵانە وکێشە ئامێزی قوتابخانەی فێمینیزمی ڕادیکاڵ. ئەو قوتابخانە یەش ئیلهامی سەرەکی لە تیۆروانینی کێشە ئامێزی مارکسیزم وەرگرتوە، بۆ نمونە ئەنگلز ڕۆڵی ئافرەت لەناو خێزاندا بە ڕۆڵی پرۆلیتار بەرامبەر چینە ستەمکارەکان دەشوبهێنێت.

ئەو قوتابخانە یە پێی وایە، چەوسانەوەی ئافرەت لە ژێرخانی هەمەلایەنەی هەموو ئەوەی مرۆڤایەتی بەرهەمی هێناوە وهەیەتی، لە فیکر وفەلسەفە وئایین ورەوشت وبەهاکان ویاسا. . . هتد، سەرچاوە دەگرێت.

بۆیە پێویستە ئەو هەموو موفرەداتانە هەڵوەشێنرێنەوە وسەرلەنوێ دابڕێژرێنەوە، چونکە هەمووی لە دەستکردی پیاوە، وبە جۆرێك دروستکراوان لە خزمەتی پیاوان وباوکسالاری دابن، وبەهیچ جۆرێك ڕەچاوی بەرژەوەندی ئافرەتانی نەکردوە.

بێگومان ئەوە بیرۆکەیەکی خەیاڵی ونا واقیعیانەیە، لەکێشە وتەنگژە زیاتر هیچی تری لێناکەوێتەوە، چونکە دەبینین چۆن ئەوەی یەك تۆزقاڵ شانازی بە فەرهەنگ وکولتوری خۆی بکات لە جیهان، چۆن بەرەنگاری جیهانگەرایی ئەمریکا دەبێتەوە، لەگەڵ ئەو هەموو هێزە سەربازی وتەکنۆلۆژی وئابووریەی کە هەیەتیشی، ئەو جیهانگەراییەی کە هەوڵ دەدات هەموو فەرهەنگ وکولتورەکانی جیهان لە بۆتەی فەرهەنگ وکولتوری ئەمریکایی بتوێنێتەوە، وشێوازی ژیانی ئەمریکایی، تاقە شێوازی ژیان بێت لەسەر زەوی.

لەوەش ترسناکتر هەندێك لەو ڕادیکاڵانە پێیان وایە، نێر ومێ، یان ژن وپیاو دوو چینی جیاواز پێك دەهێنن[2]، بۆیە بۆ پاراستنی خۆیان وژیانیان وبەرژەوەندیەکانیان دەبێت لە جیهانی پیاو خۆ دابڕێنن[3].

زۆر لە ڕابەرانی قوتابخانەی فێمینیزمی ڕادیکاڵ لە پێناو پابەند بوون بە فێمینیزمی، هانی ئافرەت دەدەن بۆ لێسبیانیتی[4]، ڕابەرێکی ڕادیکاڵی فێمینیزم (بەنچ Bunch) پێی وایە تەنها ئافرەتی لێسبیان دەتوانێت فێمینیستێکی ڕاستەقینە بێت، وچاکترین تێگەیشتنیش بۆ لێسبیانیزم lesbianism، ئەوەیە کە ڕەتکردنەوەیەکی شۆڕشگێڕانەیە بۆ هەموو دەزگایەکی نێر وپیاوانە.[5]

هەروەها ڕابەرێکی تری فێمینیزمی ڕادیکاڵ ئەدرینی ریچ Adrienne Rich پێی وایە کە heterosexuality (واتە پەیوەندی سێکسی پیاو وژن) بناغەی سەرەکی کۆمەڵایەتی هێشتنەوەی زاڵبوونی پیاوانە بەسەر ئافرەتان، بۆیە لێسبیانیزم lesbianism بە بنچینەی بەرگریکردن لە دژی باوکسالاری دادەنێت، وئافرەتی لێسبیانیش پێناسە دەکات وەك ئافرەتێکی بەهێز کە توانیویەتی دەستبەرداری پیاو بێت لە لایەنی سێکسی وسۆزیەوە.[6]

لە ژێر کەوای ئەو قوتابخانە یە، لایەنی زۆر توندڕۆ تر بەدیار کەوتن، کە بانگەشەی دابڕانی سەرتاسەری نێوان پیاو وئافرەت دەکەن، هەندێکیان داوای قەڵاچۆکردنی پیاوان دەکەن! هەندێکیان کەمێك دلۆڤانترن، داوا دەکەن، هەموو ڕەگەزی پیاو لە بەندیخانەی تایبەت بکرێن، وسپێرمیان لێوەربگرن بۆ پیتاندنی هێلکۆکەی ئافرەت، بە شێوەیەکی نوژداری دەستکرد، بۆ ئەوەی هیچ بەیەك گەیشتنێکی لاشەیی لە نێوان پیاو وژن دروست نەبێت!! وکاتێکیش مناڵەکان لە دایك بوون تەنها کچەکان بهێڵنەوە وکوڕەکان بکوژن وهەندێکیشیان بهێڵنەوە وەك عەمبارێکی سپێرم، دەق بە پێچەوانەی هەندێك لە نەفامەکانی جاهیلیەتی عەرەبی پێش ئیسلام!

بڵێی مەسەلەی کۆپیکردنەوەی مرۆڤ، چ بیرۆکەیەکی تری نەگریس لای ئەو کۆمەڵە فێمینیزمیانە دروست بکات؟!

هەڵبەتە لە سایەی ئەو پشێوە فیکری وبێ مەرجەعیەتە، وپەیوەست نەبوونە بە هیچ بنەما وسنورێك، زۆر شتی سەیر وسەمەرەتر لە فێمینیزمی ڕادیکاڵ چاوەڕوان دەکرێت!

فێمینیزمی لێسبیانیزم lesbianism

---

[2] FEMINISM, ICON BOOKS1992, Susan Alice, Marisa Rueda & Marta Rodriguez. P.120

[3] women's studies, Hodder & Stoughton, joy magezies, p.14-15.

[4] لێسبیانیزم lesbianism : ئەو ئافرەتانەیە کە پەیوەندی سێکسی تەنها لەگەڵ ئافرەتان ئەنجام دەدەن.

[5] Tong, Rosmarie. Feminist Thought: a coprehensive introduction. London: Routledge,1989.

[6] Ann Ferguson. Sexual Democracy: women oppression & revouliotion. boulder, Westview press,1991.

هەروەك بەرچاومان كەوت ئەو قوتابخانە یە لە ژێر كەوای قوتابخانەی ڕادیكاڵ لە دایك بوو. ئەوەش بزاڤێكە ئافرەتانی پەیوەست پێی بڕیاریان داوە ژیانی سێكسی وكۆمەڵایەتی خۆیان بژێن دوور لە دەسەڵاتی پیاو وئەو زیندانەی كە ناویان ناوە خێزان.

لێسبیانەكان پێیان وایە كە هەڵبژاردنیان بۆ شێوازە ژیانی لێسبیانیزم lesbianism لەسەر بنچینەی ئارەزوێكی شاز ونامۆ بنیات نەنراوە، بەڵكو لەسەر بنچینەی هەڵوێستێكی كۆمەڵایەتی سیاسی بنیات نراوە كە جیهانی نێرینە بەتەواوی ڕەت دەكاتەوە.

ئەو قوتابخانە یە چەندین لق وپۆپی تری لێكەوتەوە، وەك دایكانی لێسبیانیزم lesbianism، لێسبیانیزمی لیبڕاڵ .

فێمینیزمی شیكردنەوەی دەروونی psychoanalytic feminism

ئەو قوتابخانە یە چەمكی نەستی فرۆید بەكار دەهێنێت بۆ تێگەیشتن ودیاریكردنی چەوسانەوەی ئافرەت. لە كاتێكدا لایەنی تری تیۆری شیكردنەوەی دەروونی فرۆید ڕەتدەكاتەوە، وەك بۆ نمونە گرێی ئێرەی چوك penis envy كە ئافرەت تاوانبار دەكات بە كەموكڕی بایۆلۆژی. ڕابەرانی ئەو قوتابخانە یە پێیان وایە **كە** باوكسالاری تەنها لە كۆمەڵدا نییە، بەڵكو لەناو خودی نەستی (لاوعی) هەر تاكێكی كۆمەڵگاكانی جیهاندا هەیە. بۆیە پێناسەمان تەنها بەهۆی هەست وهۆشیاریمان دروست نایێت، بەڵكو بەهۆی كۆنەستی (اللاوعی الجمعی) كۆمەڵیش دێتە دروست بوون. بۆیە لەكاتی پیادەكردنی هەر پرۆسەیەكی گۆڕان دەبێت ڕەچاوی نەست بكرێت.

فێمینیزمی ماركسیسیزمی

هەروەك لە پێشوو ئاماژەمان پێكرد ئەو قوتابخانە یە فیكرییە ئیلهام بەخشی سەرەكی قوتابخانە فێمینیزمیەكان بوو.

ماركسیزم پەیوەندی نێوان پیاو وئافرەت لە خێزاندا لە چاویلكەی كێشەی چینایەتیەوە دەبینێت، هاوكێشەی پیاو ژنیش وەك هاوكێشەی دەرەبەگ وجوتیار، بۆرژوا وپرۆلیتار، كرێكار وسەرمایەدار دەبینێت. ئەنگلز دەڵێت : "یەكەم كێشەی چینایەتی لە مێژوودا لە نێوان پیاو وئافرەت دا بووە لە سایەی زەواجی یەكانەیی monogamy لە خێزاندا پیاو بۆرژوا، وئافرەتیش پرۆلیتاریایە"[7] هەروەها لە حێیەكی تر دەڵێت : " كەوابوو زەواجی یەكانەیی شێوەی هەرەبەرزی زەواج نییە، بە پێچەوانەوە بریتییە لە چەوساندنەوەی ڕەگەزێك بۆ ڕەگەزێكی تر، جاڕدانی كێشەیەكی وایە كە هەرگیز مێژوو بە خۆیەوەی نە بینیوە"[8] مەبەستیشی لە زەواجی یەكانەیی ئەو زەواجەیە كە لە نێوان یەك پیاو ویەك ژن، ڕوودەدات، بەبێ بوونی هیچ پەیوەندیەكی سێكسی بە كەسانی دەرەوەی ئەو زەواجە، وبە مەبەستی هێنانی منالانێك گومان لە باوكایەتی ودایكایەتیان نەبێت.

خێزان لە ڕوانگەی ماركسیزم قەوارەیەكی جێگیر نییە، ویەكەیەكی ئابووریشە ئەگەر سیفەتی بەرهەم هێنانی لێ داماڵرێت، دەبێتە هۆی لە ناوچوونی هەروەك ماركس وئەنگلز لە مانفێستی كۆمەنستی ئاماژەی پێدەكەن. بە پێی ئەنگلزیش خێزان گۆڕەپانی كێشەیەكی ئەزلییە لە نێوان پیاو وئافرەت.

كەوابوو خێزان قەوارەیەكی ساختەت وكاتییە، وچەقی زۆرانبازێ وكێشەیە، نەك ساباتی حەوانەوەی وئۆقرە گرتنی ئادەمیزاد.

باڵێكی تر لەو قوتابخانەیە كەوتەوە بەناوی فێمینیزمی ماركسیزمی نوێ، یان نیوفێمێنیزمی ماركسیزم، كە زۆر سەرەڕۆترن لە فێمێنیزمی ماركسیزمی، بەڵكو گاڵتەیان بە وتەكانی ماركس، وئەنگلز، و كلارا زیتكی، ن وفلۆرا تریستا دێت.

فێمینستی ئەڵمانی بەناوبانگ ئورزۆلا شۆی بۆ نموونە گاڵتەی بەو قسەیەی ماركس دێت كە دەڵێت : "دابەشكردنی كار لە نێوان پیاو وئافرەت، لە خودی خۆیدا دروست دەبێت، لەسەر بنچینەیەكی سروشتی، وبە پێی جیاوازی ئامادەییە سروشتییەكانی، وەك هێزی لاشەیی وپێویستیەكانی وریكەوت. . . هتد. لە نێوان پیاو وئافرەتدا " ئورزولا شۆی دەڵێت: بەڵام ئەو ئامادەییە سروشتیانە لە كوێوە دێن؟! لە كەیەوە ڕێكەوت بۆتە بابەتی لێكدانەوە؟! هەروەك لە لێكۆڵینەوە نوێیەكان بەدیار كەوتوە، كە

[7] انجلز. سلسلة اعلام الفكر العالمي، ص ٢٥٢، كريس كارلتون.
[8] المرأة في التراث الاشتراكي، دار الطليعة، جورج طرابيشي ، ص ٦٠

هێزی لاشەییش ئەنجامە، نەك هۆ بێت بۆ دابەشكردنی كار لە نێوان ڕەگەزەكان، تیۆریستە ماركسیستەكان وەڵامیان نییە بۆ ئەو پرسیارانە، تا ڕادەی ئەوەی گاڵتەمان بە بیروراكانیان دێت"[9]

دوایی پاش ڕەخنەیەكی زۆر لە تیۆرە فێمینیزمیەكانی ماركسیزم، ئۆرزۆلا شۆی دەگاتە لوتكەی بێ هیوایی، وتێورە فێمینیزمیەكانی ماركسیزم بە مۆركی پەتریاركی یان باوكسالاری ناوزەد دەكات :" ئەو جۆرە سۆشیلستییەی كە بەمۆركی باوكسالاری مركراوە، ناتوانێت هیچ جۆرە ئازادییەك بۆ ئافرەت دەستەبەر بكات، یان ڕزگاریان كات لە ژێر چنگی چەوساندنەوەی پیاو"[10]

ئەگەر ئەوبیروڕایانەی ئەو فوتابخانە فێمینیزمیانە پیادە بكرێت، بڵێی چ كارەساتێك بەسەر كۆمەڵگای مرۆڤایەتی وژن وپیاو ومندالّ دابێت؟!

هێشتا مەهاباد خان لای وایە كو نابێت ئەو خەڵكە لەو فوتابخانە فێمینیزمیانە و فێمینیستان سلّ كەنەوە؟!

پرسیارێكەبۆ خودی خۆی جێی دەهێڵم.

لەندەن ٧-١-٢٠٠٣

[9] اصل الفروق بين الجنسين، اورزولا شوى، ترجمة : بوعلي ياسين،التنوير للنشر ١٩٨٢، ص ٢٨.

[10] هەمان سەرچاوە، ص ٣٤-٣٦